

Region Midtjylland

Bilag til Kasse- og regnskabsregulativet - Byggeregulativ

Bilag

**til Regionsrådets møde
den 26. september 2007**

Punkt nr. 24

**BYGGEREGULATIV
FOR
REGION MIDTJYLLAND**

Indholdsfortegnelse

1.	INDLEDNING	4
1.1	Baggrund og formål	4
1.2	Byggepolitisk målsætning	4
1.3	Region Midtjylland – organisation	4
1.4	Bygherrefunktion	5
1.4.1	Generelt	5
1.4.2	Sundhed	5
1.4.3	Psykiatri og Social	6
1.4.4	Bygninger til administrative funktioner	6
1.5	Bygningskontoret	6
1.5.1	Generelt	6
1.5.2	Opgaver – Sundhed	8
1.5.3	Opgaver – Psykiatri og Social	8
1.5.4	Opgaver – Bygninger til administrative funktioner	9
2.	BYGGEREGULATIVETS ANVENDELSESOMRÅDE	10
3.	FASEOPDELING	11
3.1	Generelt	11
3.2	De enkelte faser	13
4.	BYGGESAGENS PARTER	17
5.	BESLUTNINGSPROCES	19
5.1	Beslutningsproces – politisk og direktionsniveau	19
5.1.1	Mindre byggeopgaver – anlægsudgift op til kr. 10 mio.	19
5.1.2	Større byggeopgaver – anlægsudgift på kr. 10 mio. og derover	20
5.1.3	Generelt om kompetence og anvisningsret	20
5.2	Beslutningsproces og opgavefordeling	21
6.	RÅDGIVNINGSYDELSER	26
6.1	Rådgivningsform	26
6.2	Aftalegrundlag	26
7.	ENTREPRISER OG INDKØB	27
7.1	Entrepriseformer	27
7.2	Totalentreprise	27
7.3	Aftalegrundlag	27
7.4	Nye aftale- og samarbejdsformer	28
8.	UDBUDSFORMER OG- REGLER	29
8.1	Udbudsformer	29
8.2	Rådgivningsydelser	29
8.3	Entrepriser	30
8.4	Varekøb	30
9.	ØKONOMISTYRING	31
9.1	Økonomi	31
9.1.1	Generelt	31
9.1.2	Aftaler om mer- og mindreydelser	31
9.1.3	Byggeregnskab	31

9.1.4 Prisregulering	31
9.1.5 Sikkerhedsstillelse	31

1. INDLEDNING

1.1 Baggrund og formål

Til varetagelse af den overordnede planlægning og styring af Region Midtjyllands opgaver inden for bygningsområdet etableres der en bygherrefunktion og en bygningskontorfunktion.

For at opnå en ensartet styring og fælles principper for bygningsområdet er der udarbejdet retningslinier for, hvorledes byggesager påbegyndes, planlægges, beslutes og styres med det formål at sikre et resultat, der er i overensstemmelse med de opstillede forventninger.

Nærværende byggeregulativ indeholder disse retningslinier på overordnet niveau med hovedvægten lagt på mere principielle forhold.

Gennemførelse af byggeopgaver vil skulle ske under iagttagelse af Region Midtjyllands generelle bevillingsregler og i overensstemmelse med bestemmelserne i regionens delegerings- og kompetenceregler.

Den detaljerede styring af byggeopgaverne er beskrevet i en vejledning, der indeholder den konkrete udmøntning af de overordnede principper i form af mere detaljerede anvisninger. Da projektførløbene for opgaver indenfor Sundhed, indenfor Psykiatri og Social og indenfor det administrative område mv. er forskellige, beskrives separate projektførløb for disse områder.

Byggeregulativet og de tilhørende vejledninger indeholder beskrivelser af såvel de hidtil anvendte fremgangsmåder inden for byggeri som af de nye former for samarbejde som partnering og OPP (Offentlig Privat Partnerskab).

Byggeregulativ og vejledning indgår som bilag til Region Midtjyllands Kasse- og Regnskabsregulativ.

1.2 Byggepolitisk målsætning

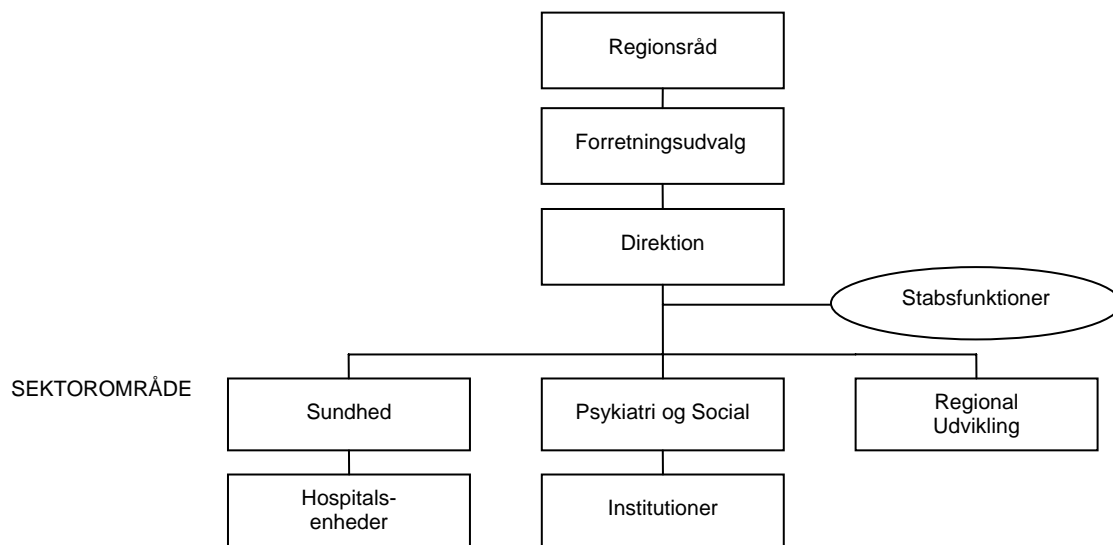
De overordnede mål for den administrative håndtering af Region Midtjyllands bygninger og byggeopgaver kan beskrives under følgende temaer:

- Region Midtjyllands bygninger skal anvendes optimalt i relation til de funktioner, som bygningerne danner ramme om
- Region Midtjyllands bygninger skal vedligeholdes, så den kapital, der er anbragt i bygningerne sikres bedst muligt og bygningerne fremstår pæne, velfungerende og i orden
- Regionsrådet skal rådgives og vejledes kvalificeret og professionelt i alle spørgsmål om byggeri og bygninger i regionen
- Region Midtjylland skal som bygherre og ejendomsejer agere professionelt, pålideligt og troværdigt på den bygningsmæssige scene
- Nybyggeri skal tilrettelægges optimalt i henseende til økonomi, arkitektur, bygningsfysik samt tekniske anlæg og installationer
- Der skal til stadighed optimeres med hensyn til energiforbrug og miljø
- Arbejdsmiljø, herunder indeklimaforhold, skal varetages professionelt såvel ved nybyggeri som ved drift af bygninger
- Bygningsmassen skal dokumenteres fortløbende og i et omfang, så der til stadighed sikres overblik over bygningsmassens størrelse, anvendelse og kvalitet

1.3 Region Midtjylland – organisation

Organisationsplanen for Region Midtjylland er vist på følgende figur (figur 1):

FIGUR 1

1.4 Bygherrefunktion

1.4.1 Generelt

Region Midtjyllands bygherrefunktion varetages af det sektorområde eller den stabsfunktion, hvorunder den givne byggeopgave hører (se figur 1).

Varetagelsen af bygherrefunktionen samt sagsforløbet er afhængigt af under hvilket sektorområde/stabsfunktion, den pågældende opgave henhører. Derfor beskrives nedenfor bygherrefunktionen for følgende:

- Bygninger til Sundhed
- Bygninger til Psykiatri og Social
- Bygninger til administrative funktioner samt øvrige bygninger

1.4.2 Sundhed

Inden for Sundhed indebærer varetagelsen af bygherrefunktionen følgende opgaver:

- At byggeopgaven er forankret i områdets faglige planlægning
- At byggeopgaven behandles politisk i overensstemmelse med bestemmelserne herfor i nærværende regulativ, herunder ved udarbejdelse af dagsorden med indstillinger
- At byggeopgavens bevillingsmæssige forudsætninger er rettidigt til stede
- At øvrige relevante parter inddrages rettidigt i byggeprocessen
- At Region Midtjyllands øvrige regelsæt overholdes, herunder blandt andet kasse- og regnskabsregulativet
- At byggeopgaven afsluttes med udarbejdelse af byggeregnskab
- At eksterne rammebetingelser, herunder relevante EU-direktiver og national udbuds- og tilbudslovgivning, overholdes
- At byggeopgavens juridiske dokumenter tilvejebringes, herunder
 - byggetilladelse
 - rådgiverkontrakter inkl. eventuel forsikring og sikkerhedsstillelse
 - entreprenørkontrakter inkl. eventuel forsikring og sikkerhedsstillelse

Sundhed kan inddrage Region Midtjyllands Bygningskontor i varetagelsen af bygherrefunktionen, se afsnit 1.5.

1.4.3 Psykiatri og Social

Bygherrefunktionen indenfor Psykiatri og Social indebærer følgende opgaver:

- At byggeopgaven er forankret i områdets faglige planlægning
- At byggeopgavens bevillingsmæssige forudsætninger er rettidigt tilstede

De øvrige opgaver, som varetages af bygherrefunktionen i Sundhed (som beskrevet i afsnit 1.4.3), varetages for opgaver indenfor Psykiatri og Social af Bygningskontoret jf. afsnit 1.5.

For Århus Universitetshospital Risskov vil der være tale om en variant af den måde, bygherrefunktionen varetages på. I forbindelse med iværksættelsen af nye projekter på denne institution vil der i forbindelse med programoplægget blive nærmere redegjort for projektets organisation.

1.4.4 Bygninger til administrative funktioner

Bygherrefunktionen for opgaver af denne karakter vil normalt blive varetaget af Stabsfunktionen/Regionssekretariatet, og omfanget vil blive aftalt i forbindelse med den enkelte sag. Som udgangspunkt vil der være tale om en arbejdsdeling, der svarer til opgaver indenfor Psykiatri og Social.

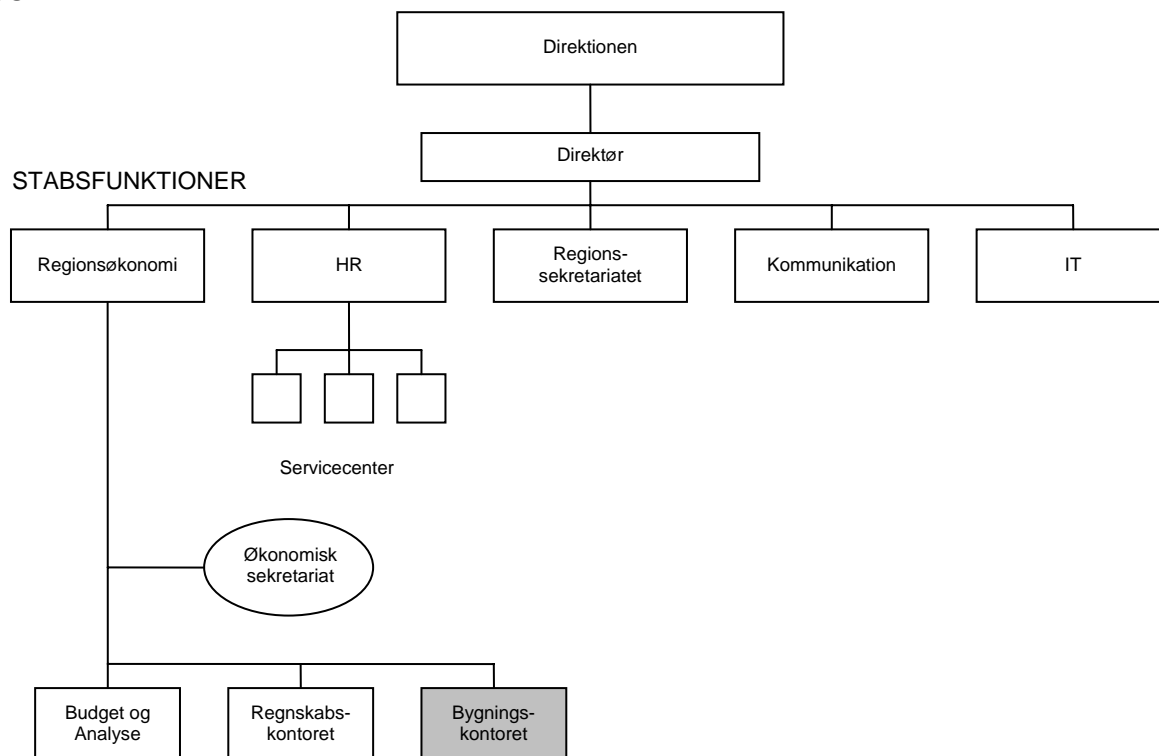
1.5 Bygningskontoret

1.5.1 Generelt

Bygningskontoret er organisatorisk placeret som et kontor i Stabsfunktionen – Regionsøkonomi, der er en af fællesstabene.

Denne placering er i organisationsplanen vist således:

FIGUR 2

Bygningskontoret varetager strategiske opgaver så som udarbejdelse og ajourføring af byggeregulativ, beskrivelse af principper for forvaltning af ejendomsportefølje, herunder vedligeholdelse, anvendelse, sikring, energiforbrug m.m.

Anlægs-mæssigt vil Bygningskontoret identificere nye byggeopgaver og bidrage til projekternes økonomiske, politiske, administrative og tekniske tilrettelæggelse.

Driftsmæssigt vil Bygningskontoret – i nært samarbejde med de respektive driftsansvarlige på institutionerne – beskrive rammerne for og udførelsen af vedligeholdelse af Region Midtjyllands bygninger.

I forbindelse med byggeopgaver omfattet af byggeregulativet forestår Bygningskontoret:

- Udarbejdelse af rådgiveraftale/Aftale om Teknisk Rådgivning og Bistand ("honoraraftale")
- Administration af rådgiveres og entreprenørers sikkerhedsstillelse, herunder sikkerhedsstillelsens tilvejebringelse, nedskrivning og frigivelse

Herudover varetager Bygningskontoret en række opgaver, hvis indhold varierer afhængigt af om opgaven ligger i Sundhed, Psykiatri og Social eller under de administrative funktioner mv. Den forskellighed er en afspejling af den i pkt. 1.4 beskrevne forskellige varetagelse af bygherrefunktionen.

I det følgende beskrives opgaver indenfor hvert af de nævnte områder.

Imidlertid vil der være nogle få større institutioner, hvor andre retningslinier end de nedenfor nævnte er gældende. Dette er gældende for Århus Universitetshospital Skejby, hvor den igangværende planlægning og udbygning gennemføres i sin egen projektorganisation i regionen.

1.5.2 Opgaver – Sundhed

På foranledning af Sundhed (bygherrefunktionen, se afsnit 1.4.2) vil Bygningskontoret udover de i afsnit 1.5.1 nævnte opgaver kunne varetage eller medvirke ved delopgaver i tilknytning til byggeopgaver, herunder:

- Udarbejdelse af idéoplæg og oplæg til anlægsbudget
- Udarbejdelse af programoplæg, herunder procesbeskrivelse
- Udarbejdelse af byggeprogram
- Udarbejdelse af dispositions- og projektforslag
- Udarbejdelse af for- og hovedprojekt
- Valg af udbudsform
- Valg af entrepriseform
- Valg af bygherre- og projektrådgiver
- Etablering af fysisk plangrundlag (lokalplan m.m.)
- Gennemførelse af udbud af rådgivning og entreprenørarbejder
- Udarbejdelse af anlægsbudget på baggrund af udbud
- Konfliktløsning, herunder gennemførelse af syn og skøn, voldgift og lignende

Bygningskontorets opgaver beskrives konkret i forbindelse med udarbejdelse af den givne byggeopgaves programoplæg (se afsnit 3.2).

1.5.3 Opgaver – Psykiatri og Social

Ved opgaver indenfor Psykiatri og Social varetager Bygningskontoret en række af de opgaver, som ved Sundhed hører under bygherrefunktionen.

Dette betyder, at Bygningskontoret har ansvaret for:

- At byggeopgaven behandles politisk i overensstemmelse med bestemmelserne herfor i nærværende regulativ, herunder ved udarbejdelse af dagsorden med indstillinger
- At øvrige relevante parter inddrages rettidigt i byggeprocessen
- At Region Midtjyllands øvrige regelsæt overholdes, herunder blandt andet Kasse- og Regnskabsregulativet
- At byggeopgaven afsluttes med udarbejdelse af byggeregnskab
- At eksterne rammebetingelser, herunder relevante EU-direktiver og national udbuds- og tilbudslovgivning, overholdes
- At byggeopgavens juridiske dokumenter tilvejebringes, herunder
 - byggetilladelse
 - rådgiverkontrakter inkl. eventuel forsikring og sikkerhedsstillelse
 - entreprenørkontrakter inkl. eventuel forsikring og sikkerhedsstillelse

Dette ansvar vil udmønte sig i bl.a. følgende delopgaver:

- Udarbejdelse af idéoplæg og anlægsbudget
- Udarbejdelse af programoplæg, herunder procesbeskrivelse
- Udarbejdelse af byggeprogram
- Udarbejdelse af dispositions- og projektforslag
- Udarbejdelse af for- og hovedprojekt
- Valg af udbudsform
- Valg af entrepriseform
- Valg af bygherre- og projektrådgiver
- Etablering af fysisk plangrundlag (lokalplan mm.)
- Gennemførelse af udbud af rådgivning og entreprenørarbejder
- Udarbejdelse af anlægsbudget på baggrund af udbud
- Konfliktløsning, herunder gennemførelse af syn og skøn, voldgift og lignende

1.5.4 Opgaver – Bygninger til administrative funktioner

Bygherrefunktionen for disse opgaver vil normalt være varetaget af Stabsfunktionen/Regionssekretariatet og vil i sit indhold som udgangspunkt svare til forholdene indenfor Psykiatri og Social.

I forbindelse med den enkelte opgave vil Bygningskontorets opgaver blive nærmere aftalt.

2. BYGGEREGULATIVETS ANVENDELSESOMRÅDE

Byggeregulativet gælder for alle regionens opgaver inden for bygningsområdet, hvortil der er knyttet en anlægsbevilling.

Almindelige, løbende reparations- og vedligeholdelsesarbejder, der afholdes af de løbende driftsbudgetter er ikke omfattet af byggeregulativet. Såfremt disse arbejder imidlertid er af en sådan karakter, at de berørte bygningers funktion og/eller arkitektur/fysik ændres væsentligt, skal byggeregulativets retningslinjer anvendes.

Trafikanlæg og lignende er ikke omfattet af dette regulativ.

Byggeregulativet omhandler det overordnede procesforløb for byggesager, herunder den administrative og politiske beslutningsproces og fastsætter regler for, i hvilket omfang byggeopgaven skal forelægges og besluttes af Direktion, Forretningsudvalg og Regionsråd.

Regionsrådet kan beslutte, at byggeregulativet ikke skal gælde for et konkret projekt, hvis projektets karakter, art, omfang, tidsplan eller lignende tilsiger dette. Dette vil være tilfældet ved meget store projekter som f.eks. Århus Universitetshospital Skejby.

3. FASEOPDELING

3.1 Generelt

Gennemførelsen af byggerier er præget af sædvaner og normer. Mellem byggeriets parter er der enighed om et fælles grundlag og bl.a. aftalt en række fælles dokumenter mv.

ABR 89 (Almindelige Bestemmelser for Teknisk Rådgivning og Bistand) er således et fælles aftalegrundlag for rådgivningsaftaler, og hertil hører F.R.I.'s (Foreningen af Rådgivende Ingeniører) og Danske Ark's (Danske Arkitekter) ydelsesbeskrivelser.

Disse ydelsesbeskrivelser bygger på, at byggeprocessen opdeles i en række faser, hvor der ved afslutningen af hver fase tages stilling til det foreliggende materiale, førend næste fase påbegyndes.

Ved denne opdeling i faser og successiv stillingtagen til indholdet i de enkelte faser sikres, at alene relevante løsninger/idéer viderebearbejdes. Såfremt et forslag ikke ønskes viderebearbejdet kan det standses ved afslutningen af en fase og de nødvendige justeringer mv. kan indarbejdes. Dette sikrer, at der ikke anvendes ressourcer på bearbejdning af ikke-realistiske projekter.

Faseforløbet er afhængigt af den valgte entrepriseform, hvorfor der i det følgende beskrives to forløb – nemlig ét for et traditionelt forløb med fag-, stor- eller hovedentreprise og ét for totalentreprise. Indholdet i de enkelte faser er i princippet ens for så vidt angår selve projektudarbejdelsen, men udbudsprocessen er forskellig.

For partnering (en samarbejdsform i et bygge- og anlægsprojekt, der er baseret på dialog, tillid, åbenhed og med tidlig inddragelse af alle parter) og OPP-projekter (Offentlig-Privat-Partnerskab) vil en tilsvarende opdeling af faser være hensigtsmæssig. Imidlertid vil visse faser eventuelt kunne rykkes frem til et tidligere tidspunkt eller udføres parallelt. I den konkrete situation vil dette skulle beskrives nærmere.

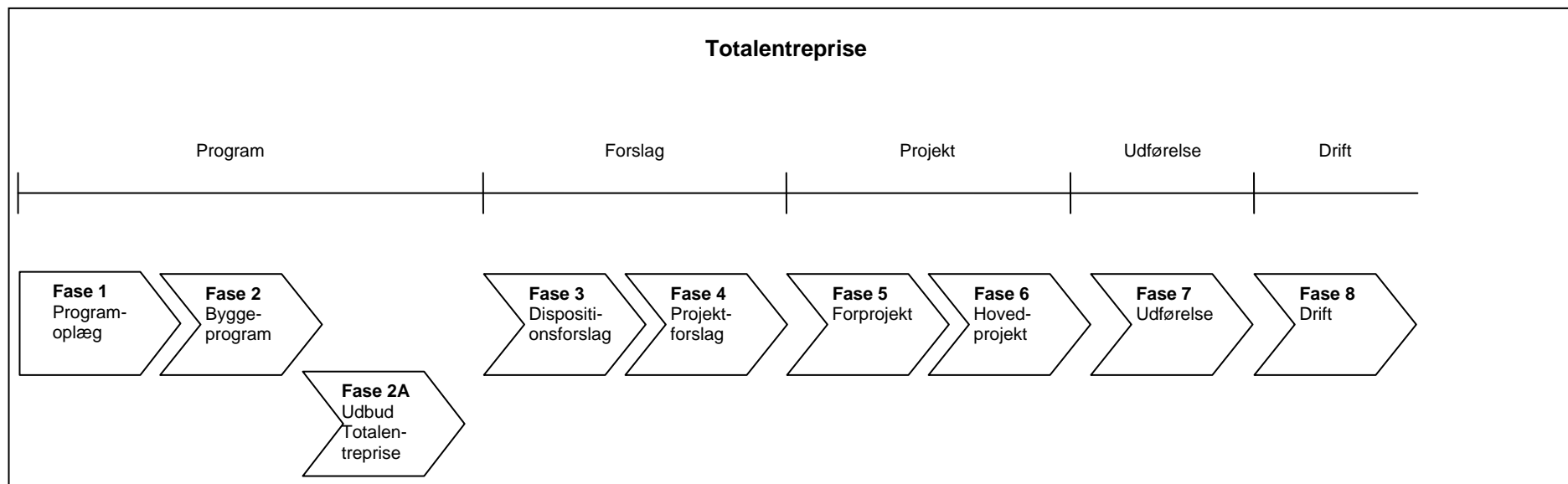
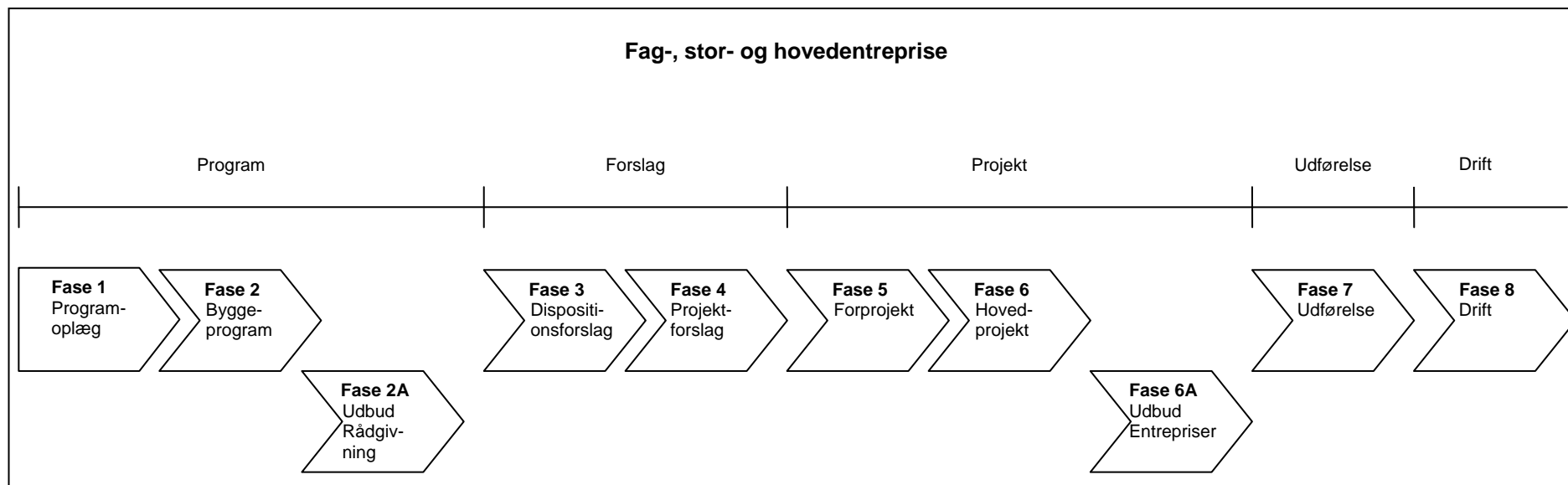
Forud for påbegyndelsen af et programoplæg er der inden for det pågældende område foregået en planlægning og analyse. Behovet for det pågældende projekt er konstateret og belyst, og en overordnet vurdering af anlægsbudgettet er foretaget. Denne fase gennemføres af Sundhed og Social/psykiatri ofte med ad hoc-bistand fra Bygningskontoret.

Ved påbegyndelsen af et programoplæg startes planlægningen af det konkrete projekt, idet det således forudgående er vurderet, at projektet vil kunne realiseres.

I det følgende beskrives de to fasemodeller for henholdsvis fag-, stor- og hovedentreprise og for totalentreprise.

De angivne forløb beskriver et almindeligt procesforløb, men alt afhængig af projektets karakter, udbudsform, krav til tidsplan mv. vil varianter kunne optræde.

I det følgende afsnit omtales hovedformål og -indhold i de enkelte faser kortfattet.

3.2 De enkelte faser

FASE 1 – PROGRAMOPLÆG

Programoplægget er resultatet af den første bearbejdning af bygherrens behov og ideer. Oplægget indeholder analyser af de forhold, der har afgørende betydning for gennemførelsen af den aktuelle opgave.

Programoplægget behandler normalt følgende forhold:

1. Eventuel arealerhvervelse
2. Projektorganisationen
3. Overordnet tidsplan
4. Indledende stillingtagen til udbuds- og entrepriseform
5. Overordnet anlægsøkonomi
6. Plan for den videre proces

Hvis særlige forhold gør sig gældende, således at projektet skal gennemløbe en proces, der er anderledes end den beskrevet i byggeregulativet, anføres dette i programoplægget med angivelse af, på hvilke punkter afvigelser finder sted.

Disse afvigelser vil f.eks. kunne være krav om en tidsplan, der nødvendiggør, at beslutninger tages på et andet niveau eller et forløb, hvor flere faser forløber parallelt eller udgår.

For større og risikofyldte projekter skal der i programoplægget behandles initiativer til at reducere og/eller undgå disse risikofaktorer.

FASE 2 – BYGGEPROGRAM

Byggeprogrammet er en koordineret sammenfatning af bygherrens krav og ønsker til byggeriet. Programmet indeholder en beskrivelse af byggeriets funktion, en analyse af byggeriets gennemførlighed samt eventuelt et skitse-mæssigt forslag til dets udformning.

I byggeprogrammet fastlægges opgavens økonomiske og tidsmæssige rammer samt oplysninger om projektorganisation, beslutningsprocedure og oplysninger af principiel karakter i relation til de tekniske muligheder for at gennemføre opgaven.

Byggeprogrammets udformning og detaljering vil være afhængigt af om byggeriet skal gennemføres med traditionel projektering eller som totalentreprise.

Ved en totalentreprise vil byggeprogrammet ved f.eks. til- og ombygningsopgaver ofte være suppleret med et skitse-mæssigt forslag. Byggeprogrammet udgør det tekniske grundlag for totalentreprise-aftalen, hvorfor kravet til detaljering vil være større end, hvis det skal danne grundlag for et udbud af rådgivningen med efterfølgende traditionel projektering.

FASE 2A – UDBUD/RÅDGIVNING

Fasemodell/fag-, stor- og hovedentreprise:

Fasen indeholder udbud af de nødvendige rådgivningsydelser i form af projektering, byggeledelse og fagtilsyn og projektopfølgning.

Udbuddet kan gennemføres på baggrund af et krav i EU's udbudsdirektiv, et krav om annonceringspligt (lovforslag er fremsat) eller et ønske om at skabe konkurrence om rådgivningsydelserne.

Såfremt udbud af rådgivningsydelser ikke finder sted, erstattes fasens indhold af en aftaleindgåelse med

en udvalgt rådgiver.

Fasemodel – totalentreprise:

Grundlaget for udbud af en totalentreprise er normalt byggeprogrammet – ofte suppleret med et skitsemæssigt forslag (specielt ved om- og tilbygninger).

Alt afhængigt af udbudsgrundlagets karakter vil tilbudsgiveren ofte aflevere et forslag til projektets udformning som en del af tilbuddet. Tilbuddet vurderes herefter ud fra en samlet afvejning af pris og teknik for det beskrevne forslag (økonomisk mest fordelagtige tilbud).

Imidlertid vil der i visse totalentrepriseudbud, hvor projektets udformning er fastlagt og den resterende frihedsgrad i projektudformningen begrænset, kunne være tale om totalentreprisetilbud, der vurderes efter kriteriet "laveste pris".

Totalentrepriseudbud kan enten gennemføres i henhold til EU's udbudsdirektiv (forventet entreprisensum større end tærskelværdien på 5 mio. Euro, der i perioden 2006 – 2007 svarer til kr. 39.277.401) eller i henhold til tilbudsloven (hvis den forventede entreprisensum forventes at være mindre end tærskelværdien).

FASE 3 – DISPOSITIONSFORSLAG

Dispositionsforslaget er en designmæssig bearbejdning af byggeriet gennemført på grundlag af det godkendte byggeprogram og udgør således et motiveret forslag til byggeopgavens løsning. Det skal være detaljeret i en sådan grad, at alle afgørende beslutninger vedrørende opgaven er truffet og indgår i løsningen.

FASE 4 – PROJEKTFORSLAG

Projektforslaget omfatter en bearbejdelse af det godkendte byggeprogram og dispositionsforslag i en sådan grad, at alle for projektet afgørende beslutninger er truffet og indgår i forslaget.

Det udgør et så gennearbejdet forslag, at bygherren kan træffe endelig beslutning om opgavens æstetiske, funktionelle, tekniske og økonomiske løsning.

Projektforslaget er grundlaget for udarbejdelsen af et budget, der indgår som basis i en anlægsbevilgning.

Det budgetansvar og den klausul om vederlagsfri omprojektering, som ofte indgår i rådgivningsaftaler, er normalt baseret på projektforslagets budget.

FASE 5 – FORPROJEKT

Forprojektet omfatter en gennearbejdning af det godkendte projektforslag i et sådant omfang, at det kan danne grundlag for myndighedsgodkendelse. Forprojektet formulerer kvantitativt og kvalitativt et entydigt grundlag for den fortsatte detaljering og indgår som en integreret del af hovedprojektet.

Forprojektet kaldes populært "myndighedsprojekt", idet de fornødne principielle godkendelser skal indhentes i denne fase.

FASE 6 – HOVEDPROJEKT

Hovedprojektet fastlægger opgaven entydigt og med en sådan detaljeringsgrad, at det kan danne grundlag for endelig myndighedsgodkendelse, udbud og kontrahering samt udførelse.

Det bemærkes, at udbud af visse projektd dele kan finde sted på basis af et projekt, hvis detaljeringsniveau ikke er bearbejdet frem til hovedprojekt. Dette er almindeligt for f.eks. udbud af facader, ele-

vatorer og ventilationsanlæg, hvor den pågældende entreprenør selv skal forestå den videre detailprojektering (funktionsudbud).

FASE 6A – UDBUD/ENTREPRISER

Grundlaget for udbuddet er for fag-, stor- og hovedentrepriser det udarbejdede hovedprojekt.

Afhængigt af størrelsen af den samlede forventede tilbudssum for samtlige projektets bygge- og anlægsarbejder gennemføres udbuddet i henhold til EU's udbudsdirektiv eller tilbudsloven (tærskelværdi på 5 mio. Euro, der i perioden 2006 – 2007 svarer til kr. 39.277.401).

Udbud:

Det udarbejdede udbudsgrundlag udsendes til de bydende. Der foretages besvarelse af eventuelle spørgsmål i tilbudsfasen samt udsendelse af eventuelle rettelsesblade. Såfremt der er vurderet behov herfor, afholdes et orienteringsmøde for de bydende.

Licitation og kontrahering:

De indkomne tilbud vurderes ud fra en på forhånd fastsat vurderingsmodel med tilhørende tildelingskriterier (laveste pris eller økonomisk mest fordelagtige tilbud). På basis heraf udarbejdes der indstilling om antagelse af entreprenører til arbejdets udførelse.

Indstillingen bilægges et ajourført overslag omfattende samtlige udgifter til projektets gennemførelse. Såfremt dette overslag er i overensstemmelse med den givne anlægsbevilling, kan aftaleindgåelse finde sted i henhold til retningslinjer for godkendelse. Det udarbejdede overslag danner derefter grundlag for den økonomiske styring af byggeriet.

FASE 7 – UDFØRELSE

Udførelsen af byggearbejdet finder sted på grundlag af hovedprojektet. Styring af økonomi, kvalitet og tid foretages ud fra anlægsbevillingen/ajourførte overslag samt rådgivnings- og entreprisekontrakterne.

Afleveringsforretning finder sted i henhold til AB 92/ABT 93.

Ved afleveringsforretningen overgår ansvaret for bygningen fra entreprenøren til bygherren, og den stillede garanti nedskrives fra de normale 15% til 10%.

I forbindelse med udbedringen af mangler vurderes størrelsen af et evt. tilbagehold.

Når byggesagens økonomi er afsluttet med entreprenøren og rådgivere, udarbejdes det endelige anlægsregnskab, og dette forelægges til godkendelse sammen med eventuelle bemærkninger i relation til overensstemmelse med anlægsbevillingen.

FASE 8 – DRIFTSFASEN

1-års eftersyn:

Der gennemføres et 1-års eftersyn af byggeriet i overensstemmelse med AB92/ABT93.

Dette har væsentlig betydning for entreprenørens sikkerhedsstillelse, idet denne efter udbedring af konstaterede mangler nedskrives fra 10% til 2%.

Dette skal ske inden 1-årsfristen er udløbet, idet sikkerhedsstillelsen på 10% ellers ikke længere er i kraft.

5-års eftersyn:

Der gennemføres et 5-års eftersyn af byggeriet i overensstemmelse med AB92/ABT93, idet rådgiverens og entreprenørens ansvar forældes 5 år efter byggeriets aflevering (fase 7).

For at kunne gøre krav gældende over for rådgivere og entreprenørerne for fejl og mangler, er det en forudsætning, at der er udført almindelig vedligeholdelse af bygninger og installationer i driftsfasen.

Efter udbedring af eventuelle mangler frigives sikkerhedsstillelsen.

4. BYGGESAGENS PARTER

En byggesag vil normalt involvere mange parter. Disse parter vil have forskellige roller, der kan variere i byggeprocessens forløb.

Nedenfor er oplistet en række af de parter, der vil være involveret.

INTERNE PARTER I REGIONEN
Regionsråd Forretningsudvalg Direktion Sundhed Psykiatri og Social Institutioner (hospitaller, sociale institutioner mv.)/ Regionssekretariatet (administrative funktioner og øvrige opgaver) Bygningskontor
EKSTERNE PARTER
Funktionsplanlægger (kun for Sundhedsområdet) Bygherrerådgiver Projektrådgiver Entreprenør/leverandører

De anførte parter vil kunne have følgende "roller":

Godkende:	Tage stilling til det fremlagte materiale samt acceptere, at projektet går videre til næste fase.
Indstille:	Behandle og vurdere fremlagt materiale og anbefale/indstille til næste "instans".
Ansvar for gennemførelse:	Ansvarlig for at fasens aktiviteter bliver planlagt og gennemført iht. grundlaget. Indebærer ikke, at den pågældende part er den, der udfører ydelserne.
Medvirke:	Deltage i gennemførelsen af de aktiviteter, der skal finde sted i fasen. Fordelingen af opgaverne mellem de medvirkende parter vil variere fra fase til fase. Ofte vil flere parter være fælles om aktiviteterne, men i hvert enkelt projekt bør det klarlægges, hvem der varetager styringen og koordineringen. Denne opgavefordeling fastlægges i programoplægget. Medvirken vil således dække over a) varetage hele fasen – styring, koordinering, udarbejdelse og dokumentation

- b) bistå med en faglig ekspertise inden for en funktion eller et særskilt teknisk område

Medvirken vil ofte blive varetaget af parter uden for regionens regi – som f.eks. eksterne rådgivere.

5. BESLUTNINGSPROCES

Beslutningsprocessen for byggeopgaver kan opdeles i

- Beslutninger på politisk og direktionsniveau
- Beslutninger på andre niveauer

Førstnævnte behandles i det efterfølgende afsnit 5.1, medens det andet punkt behandles i afsnit 5.2.

5.1 Beslutningsproces – politisk og direktionsniveau

Byggeopgaver, der er omfattet af byggeregulativet, opdeles i to kategorier.

- Mindre byggeopgaver med en samlet anlægsudgift (håndværkerudgifter og omkostninger) på op til kr. 10 mio.
- Større byggeopgaver med en samlet anlægsudgift (håndværkerudgifter og omkostninger) på kr. 10 mio. og derover

De nævnte beløbsgrænser vil blive justeret i overensstemmelse med prisudviklingen.

Nedenfor er beslutningsprocessen for hver af kategorierne illustreret skematisk med kommentarer tilknyttet.

5.1.1 Mindre byggeopgaver – anlægsudgift op til kr. 10 mio.

Fag-, stor- og hovedentreprise samt totalentreprise:

HOVEDFASER	DIREKTION	FORRETNINGS- UDVALG	REGIONSRAAD
Programoplæg ¹⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning
Byggeregnskab ²⁾	Godkendelse	-	-

Note 1): Anlægsbevilling forudsættes givet i forbindelse med behandling af programoplægget.

Note 2): Det enkelte projektregnskab udarbejdes og fremlægges til administrativ behandling/godkendelse. De samlede anlægsregnskaber for disse opgaver (under 10 mio. kr.) forelægges i forbindelse med årsregnskabet.

Ved de mindre byggearbejder beskrives projektet udførligt allerede i programoplægget, og projektforslaget forelægges derfor ikke til særskilt politisk/direktionsbehandling.

Såfremt licitationsresultatet ikke muliggør løsning af byggeopgaven inden for den fastsatte bevilling forelægges sagen for Direktion og Forretningsudvalg med henblik på samlet fornyet forelæggelse for Regionsrådet.

5.1.2 Større byggeopgaver – anlægsudgift på kr. 10 mio. og derover

A. Fag-, stor- og hovedentreprise

HOVEDFASER	DIREKTION	FORRETNINGS- UDVALG	REGIONS RÅD
Programoplæg ¹⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning
Projektforslag ²⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning
Aflevering/- Byggeregnskab ³⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning

Note 1) Der ansøges om anlægsbevilling til projektering og øvrig rådgivningsbistand til og med projektforslag.

Note 2) Der ansøges om anlægsbevilling til gennemførelse af forprojekt, hovedprojekt og udbud samt udførelse.

Note 3) Der udarbejdes særskilt regnskab, der sammen med revisionsbemærkningerne forelægges for Direktion og Forretningsudvalg med henblik på samlet forelæggelse for Regionsrådet.

Såfremt licitationsresultatet ikke muliggør løsning af byggeopgaven inden for den fastsatte bevilling forelægges sagen for Direktion og Forretningsudvalg med henblik på samlet fornyet forelæggelse for Regionsrådet.

B. Totalentreprise

HOVEDFASER	DIREKTION	FORRETNINGS- UDVALG	REGIONS RÅD
Programoplæg ¹⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning
Totalentreprisetilbud ²⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning
Aflevering/- Byggeregnskab ³⁾	Indstilling	Indstilling	Beslutning

Note 1) Der ansøges om anlægsbevilling til gennemførelse af totalentrepriseudbud.

Note 2) Ved udbud i totalentreprise ansøges om anlægsbevilling til projektering og udførelse i forbindelse med Regionsrådets behandling af entreprenørens forslag og tilbud.

Note 3) Der udarbejdes særskilt regnskab, der sammen med revisionsbemærkningerne forelægges for Direktion og Forretningsudvalg med henblik på samlet forelæggelse for Regionsrådet.

5.1.3 Generelt om kompetence og anvisningsret

Direktionens, Forretningsudvalgets og Regionsrådets godkendelse kræves ved ændringer i byggeopgaven, der medfører, at byggeopgaven opfylder et andet behov eller en anden funktion end forudsat i det godkendte grundlag, eller hvis opgavens omfang ændres væsentligt.

Beløb, afsat til imødegåelse af uforudseelige udgifter kan af den anvisningsberettigede (jf. afsnit 9) anvendes til dækning af udgifter, som følge af uforudseelige merydelser i forbindelse med det godkendte projekt.

Underskrift af rådgiveraftaler, entreprisaftaler, accepter og aftalesedler finder sted i henhold til følgende retningslinier:

Bygninger – Sundhed:	Hospitalsledelsen
Bygninger – Psykiatri og Social:	Ledelsen for det pågældende distrikt/ledelsen for "Børn og Unge"
Bygninger – Administrative funktioner mv.:	Regionssekretariatet

Attestation og anvisning af bilag vedrørende en byggeopgave følger i øvrigt de almindelige regler og regulativer.

Regionens Kasse- og Regnskabsregulativ skal i øvrigt følges.

5.2 Beslutningsproces og opgavefordeling

Fordelingen af opgaverne mellem de øvrige niveauer i organisationen er nærmere beskrevet nedenfor.

For fuldstændighedens skyld er tillige gentaget beslutningsproces på politisk og direktionsniveau.

Forløbene er vist for et projekt med en anlægsudgift på over 10 mio. kr.

Da forholdene er forskellige for Sundhedsområdet og Psykiatri- og Social-området er der i det efterfølgende angivet særskilte forløb for disse to områder.

Endvidere er forholdene forskellige for fag-, stor- og hovedentreprise og totalentreprise. Derfor angives nedenfor oversigter vedrørende de fire mulige kombinationer af områder/entrepriseformer.

For opgaver vedrørende administrative funktioner og øvrige opgaver vil det i forbindelse med programoplægget blive fastlagt, hvorledes beslutningsprocessen skal forløbe.

SUNDHED
FAG-, STOR- OG HOVEDENTREPRISE

OPGAVE – ANLÆGSBUDGET > 10 MIO. KR.

	Programop- læg	Bygge- program	Udbud af rådgivning	Dispositi- onsforslag	Projekt- forslag	Forprojekt	Hoved- projekt	Udbud af entrepriser	Udførelse	Aflevering	1-års gen- nemgang	5-års gen- nemgang
Regionsråd	G				G					G		
Forretningsudvalg	I				I					I		
Direktion	I				I					I		
Sundhed	I	M	M	M	I		M	M		I		
Hospitalsledelse	A + I	A + G	A + G	A + G	A + I	A + G	A + G	A + G ¹⁾	A + G	A		
Teknisk Afdeling	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Bygningskontoret	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M ³⁾	A + G	A + G
Funktionsplanlægger	M	M										
Bygherrerådgiver	M	M ²⁾	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Projektrådgiver				M	M	M	M	M	M	M	M	M

G: Godkende
I: Indstille
A: Ansvar for gennemførelse
M: Medvirke

I ovenstående oversigt er opgavefordelingen anført for de parter, som normalt vil være tilknyttet helt eller delvist gennem de enkelte faser.

Note 1: Såfremt licitationsresultatet nødvendiggør væsentlige ændringer af det godkendte projektgrundlag kan fornyet inddragelse af brugere i forbindelse med f.eks. en omprojektering være påkrævet.

Forretningsudvalget orienteres sideløbende med projektets fremadskriden om forløbet af licitationen (uden opsættende virkning).

Note 2: Skal byggeprogrammet være en del af udbuds- og aftalegrundlaget for udbuddet af den tekniske rådgivning, vil byggeprogrammet normalt blive udarbejdet af forvaltningen eller en tilknyttet bygherrerådgiver. I modsat fald vil det normalt være den tekniske rådgiver der udarbejder byggeprogrammet.

Note 3: Hospitalsledelsen har ansvaret for gennemførelsen, men Bygningskontorets medvirken er obligatorisk.

SUNDHED
TOTALENTREPRISE

OPGAVE – ANLÆGSBUDGET > 10 MIO. KR.

	Programop- læg	Bygge- program	Udbud Totalentrepri- se	Dispositions- forslag	Projekt- forslag	Forprojekt	Hovedprojekt	Udførelse	Aflevering	1-års gen- nemgang	5-års gen- nemgang
Regionsråd	G		G						G		
Forretningsudvalg	I		I						I		
Direktion	I		I						I		
Sundhed	I	M	I	M	M				I		
Hospitalsledelse	A	A + G	A + I	A + G	A + G	A + G	A + G	A + G	A		
Teknisk Afdeling	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Bygningskontoret	M	M	M	M	M	M	M	M	M ²⁾	A + G	A + G
Funktionsplanlægger	M	M									
Bygherrerådgiver	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Totalentreprenør inkl. rådgiver				M	M	M	M	M	M	M	M

G: Godkende
I: Indstille
A: Ansvar for gennemførelse
M: Medvirke

I ovenstående oversigt er opgavefordelingen anført for de parter, som normalt vil være tilknyttet helt eller delvist gennem de enkelte faser.

Note 1: Såfremt licitationsresultatet nødvendiggør væsentlige ændringer af det godkendte projektgrundlag kan fornyet inddragelse af brugere i forbindelse med f.eks. en omprojektering være påkrævet.

Note 2: Hospitalsledelsen har ansvaret for gennemførelsen, men Bygningskontorets medvirken er obligatorisk.

PSYKIATRI OG SOCIAL
FAG-, STOR- ELLER HOVEDENTREPRISE

OPGAVE – ANLÆGSBUDGET > 10 MIO. KR.

	Programop- læg	Bygge- program	Udbud af rådgivning	Dispositi- onsforslag	Projekt- forslag	Forprojekt	Hoved- projekt	Udbud af entrepriser	Udførelse	Aflevering	1-års gen- nemgang	5-års gen- nemgang
Regionsråd	G				G					G		
Forretningsudvalg	I				I					I		
Direktion	I				I					I		
Psykatri og Social	A + I	G	M	M	M	M	M	M	M	M		
Institution	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Bygningskontoret	M	A	A + G	A + G	A + I	A + G	A + G	A + G ¹⁾	A + G	A + I	A + G	A + G
Bygherrerådgiver	M	M ²⁾	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Projektrådgiver				M	M	M	M	M	M	M	M	M

G: Godkende
I: Indstille
A: Ansvar for gennemførelse
M: Medvirke

I ovenstående oversigt er opgavefordelingen anført for de parter, som normalt vil være tilknyttet helt eller delvist gennem de enkelte faser.

Note 1: Såfremt licitationsresultatet nødvendiggør væsentlige ændringer af det godkendte projektgrundlag kan fornyet inddragelse af brugere i forbindelse med f.eks. en omprojektering være påkrævet.

Forretningsudvalget orienteres sideløbende med projektets fremadskriden om forløbet af licitationen (uden opsættende virkning).

Note 2: Skal byggeprogrammet være en del af udbuds- og aftalegrundlaget for udbuddet af den tekniske rådgivning, vil byggeprogrammet normalt blive udarbejdet af Bygningskontoret eller en tilknyttet byggherrerådgiver. I modsat fald vil det normalt være den tekniske rådgiver der udarbejder byggeprogrammet.

PSYKIATRI OG SOCIAL
TOTALENTREPRISE

OPGAVE – ANLÆGSBUDGET > 10 MIO. KR.

	Programop- læg	Bygge- program	Udbud Totalentrepri- se	Dispositions- forslag	Projekt- forslag	Forprojekt	Hovedprojekt	Udførelse	Aflevering	1-års gen- nemgang	5-års gen- nemgang
Regionsråd	G		G						G		
Forretningsudvalg	I		I						I		
Direktion	I		I						I		
Psykatri og Social	A + I	G	M	M	M	M	M	M	M		
Institution	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Bygningskontoret	M	A + M	A + I	A + G	A + G	A + G	A + G	A + G	A + I	A + G	A + G
Bygherrerådgiver	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M	M
Totalentreprenør inkl. rådgiver				M	M	M	M	M	M	M	M

G: Godkende
I: Indstille
A: Ansvar for gennemførelse
M: Medvirke

I ovenstående oversigt er opgavefordelingen anført for de parter, som normalt vil være tilknyttet helt eller delvist gennem de enkelte faser.

Note 1: Såfremt licitationsresultatet nødvendiggør væsentlige ændringer af det godkendte projektgrundlag kan fornyet inddragelse af brugere i forbindelse med f.eks. en omprojektering være påkrævet.

6. RÅDGIVNINGSYDELSER

6.1 Rådgivningsform

Rådgivningsydelser i relation til byggeopgaver vil kunne være

- Bygherrerådgivning
- Projektrådgivning

Bygherrerådgivning kan anvendes helt eller delvist, hvor der i regionen ikke er den fornødne ekspertise og/eller kapacitet til, at egne ressourcer kan varetage bygherrefunktionen og styre sagen på bygherrens vegne. Bygherrerådgivning kan være aktuelt både i forbindelse med fag-, stor- og hovedentreprise og i forbindelse med totalentreprise.

Projektrådgivning vil være påkrævet ved alle opgaver og omfatter normalt udarbejdelse af projektmateriale, byggeledelse og fagtilsyn samt projektopfølgning. I forbindelse med totalentreprise foregår projekteringen i totalentreprenørens regi, hvorfor bygherren ikke har nogen aftale direkte med rådgiverne.

Projektrådgivningen vil kunne gennemføres som

- Totalrådgivning (én aftale med arkitekt/ingeniør – solidarisk hæftelse/eventuelt vil den ene part være underrådgiver)
- Delt rådgivning (flere separate aftaler med arkitekt og ingeniør/er)

6.2 Aftalegrundlag

Det aftalemæssige grundlag for rådgivningsydelser er baseret på ABR89 (Almindelige Bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand) med nødvendige og hensigtsmæssige justeringer og supplement.

I afsnit 8 vil udbudsformer vedrørende rådgivning blive nærmere omtalt.

7. ENTREPRISER OG INDKØB

7.1 Entrepriseformer

Byggeopgaver vil kunne gennemføres ved blandt andet følgende entrepriseformer:

- Fagentrepriser (separate aftaler med de enkelte faghåndværkere)
- Storentrepriser (separate aftaler med grupper af flere faghåndværkere)
- Hovedentrepriser (en enkelt aftale omfattende alle udførende arbejder)
- Totalentrepriser (en aftale omfattende såvel udførelse som projektering)

Valg af den mest hensigtsmæssige entrepriseform afhænger blandt andet af:

- Projektets kompleksitet
- Projektets omfang
- Nybyggeri/ombygning
- Opretholdelse af igangværende drift i byggeperioden
- Krav til tidsplan
- Konkurrencesituationen på det pågældende tidspunkt

I hver enkelt situation skal der i forbindelse med programoplægget foretages et valg af den entrepriseform, som i den konkrete situation egner sig bedst.

7.2 Totalentreprise

Da totalentrepriseformen ikke er så indarbejdet som de øvrige former, og da formen efterhånden anvendes ofte, knyttes i det følgende nogle bemærkninger hertil.

De ansvarsmæssige forhold for bygherren er entydige, idet bygherren kun har én aftale. Det er totalentreprenøren, der har indgået aftale med f.eks. arkitekt og ingeniør.

Bygherrens direkte dialog med de projekterende går i totalentreprisen gennem totalentreprenøren.

Totalentrepriseformen giver normalt mulighed for en kortere tidsplan end et traditionelt forløb, idet projekteringen ofte foregår over kortere tid og muliggør, at udførelsen kan påbegyndes, inden det færdige hovedprojekt foreligger.

For opgaver, hvor det forventede *rådgiverhonorar* overstiger EU's tærskelværdi for tjenesteydelser, men hvor den forventede *entreprisenum* forventes at være under EU's tærskelværdi for bygge- og anlægsarbejder, giver totalentrepriseformen i visse situationer mulighed for at gennemføre opgaven med et enkelt udbud – nemlig et totalentrepriseudbud i henhold til tilbudsloven. Den mulighed vil ofte føre til en hurtigere gennemførelsestid for projektet.

7.3 Aftalegrundlag

Det aftalemæssige grundlag for entrepriseaftalerne vil være AB92 (Almindelige Betingelser for arbejder og leverancer) for fag-, stor- og hovedentrepriser og ABT93 (Almindelige Betingelser for Totalentreprise) for totalentrepriser – begge med nødvendige og hensigtsmæssige justeringer og supplement.

7.4 Nye aftale- og samarbejdsformer

Gennem de senere år er der fremkommet nye aftale- og samarbejdsformer for gennemførelse af bygge- og anlægsarbejder. Blandt disse nævnes:

- Partnering, som er en samarbejdsform mellem bygherre, rådgiver og entreprenør
- OPP (Offentlig-privat-partnerskab), som kan involvere finansiering, projektering, udførelse og drift

Såfremt disse former vil være relevante ved gennemførelse af regionens projekter, vil den nærmere proces være angivet i programoplægget.

8. UDBUDSFORMER OG- REGLER

8.1 Udbudsformer

Udbud skal finde sted i henhold til EU-udbudsdirektiv eller i henhold til tilbudsloven.

EU-udbudsdirektiv giver mulighed for følgende udbudsformer:

- offentligt udbud
- begrænset udbud (prækvalifikation)
- udbud efter forhandling
- projektkonkurrence
- konkurrencepræget dialog

Ovennævnte udbudsformer kan alle anvendes ved udbud af tjenesteydelser, medens alene de tre første kan anvendes ved bygge- og anlægsarbejder (dvs. den udførelsesmæssige del af projektet).

Tilbudsloven anviser følgende mulige udbudsformer:

- offentligt udbud (bygge- og anlægsarbejder)
- begrænset udbud (bygge- og anlægsarbejder)
- underhåndsbud (bygge- og anlægsarbejder)
- annonceringspligt (tjenesteydelser og varekøb)

Det er bygherren, der ud fra en vurdering af opgavens karakter, tidsplan, konkurrencesituationen mv. vælger den udbudsform, som findes mest velegnet til den aktuelle opgave. Valget af udbudsform vil normalt indgå som et punkt i det tilhørende programoplæg.

Udgangspunktet for valg af udbudsform er, at alle opgaver udbydes således, at der opnås størst mulig konkurrence under indtryk af opgaven og markedssituationen.

For fuldstændighedens skyld nævnes, at EU's forsyningsvirksomhedsdirektiv er gældende for virksomheder, der falder ind under dette direktiv. Imidlertid vil de byggeopgaver, som forventes i regionens regi, ikke høre ind under denne type virksomheder.

8.2 Rådgivningsydelser

Rådgivningsydelser er udbudsmæssigt en tjenesteydelse, som skal udbydes efter nedenstående regelsæt og med de angivne udbudsformer (kun de mest almindelige nævnes):

Rådgivning			
Forventet samlet honorar	Kr. 0 - 500.000	Kr. 500.000 - 1.570.203	Over kr. 1.570.203
Regelsæt	Intet regelsæt	Tilbudsloven	EU's udbudsdirektiv
Udbudsform	-	• Annonceringspligt	• Offentligt udbud • Begrænset udbud • Projektkonkurrence

For ydelser, hvis forventede værdi er mindre end kr. 500.000, forefindes ingen foreskrevne procedurer.

For ydelser mellem kr. 500.000 og tærskelværdien for tjenesteydelser 200.000 Euro (for perioden 2006 – 2007 svarende til kr. 1.570.203) er vedtaget en ny lov, hvorefter aftaler fra den 1. juli 2007 skal underkastes en annonceringspligt.

For ydelser over tærskelværdien skal retningslinjerne i EU-udbudsdirektivet følges.

8.3 Entrepriser

I henhold til de danske regelsæt er udbud af entrepriseydelser omfattet af tilbudsloven eller udbudsdirektivet – afhængigt af den forventede, samlede entreprisenummer. For forventede entreprisenummer over tærskelværdien for bygge- og anlægsarbejder på 5 mio. Euro (for perioden 2006 – 2007 svarende til kr. 39.277.401) skal EU's udbudsdirektiv anvendes.

Nedenstående oversigt angiver, hvilket regelsæt, der gælder for forskellige forventede, samlede entreprisenummer, samt mulige udbudsformer (kun de mest almindelige nævnes):

Bygge- og anlægsarbejder				
Forventet samlet entreprisenummer	Kr. 0 - 300.000	Kr. 300.000 - 3.000.000	Kr. 3.000.000 - 39.277.401	Over kr. 39.277.401
Regelsæt	Tilbudsloven			EU's udbudsdirektiv
Udbudsform	<ul style="list-style-type: none"> • Offentligt udbud • Begrænset udbud med prækvalifikation • Begrænset udbud uden prækvalifikation • Underhåndsbud (1 stk. er nok) 	<ul style="list-style-type: none"> • Offentligt udbud • Begrænset udbud med prækvalifikation • Begrænset udbud uden prækvalifikation • Underhåndsbud (2-3 stk.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Offentligt udbud • Begrænset udbud med prækvalifikation • Begrænset udbud uden prækvalifikation 	<ul style="list-style-type: none"> • Offentligt udbud • Begrænset udbud

For at opnå størst mulig konkurrence under indtryk af opgaven og markedssituationen er udgangspunktet, at alle bygge- og anlægsopgaver udbydes i offentlig licitation eller begrænset licitation med forudgående prækvalifikation.

Såfremt det i en konkret sag vurderes mest hensigtsmæssigt at gennemføre udbuddet som begrænset uden prækvalifikation, skal der argumenteres separat herfor i forbindelse med den politiske behandling af programoplægget.

Denne argumentation kan dog undlades for hele projektet, hvis projektets samlede entreprisenummer skønnes at være under kr. 10 mio., eller for de enkelte entrepriser, hvis disse hver især skønnes at være under kr. 300.000.

For totalentrepriseudbud er udgangspunktet, at udbuddet gennemføres som begrænset udbud med forudgående prækvalifikation.

8.4 Varekøb

Retningslinier for varekøb er i store træk de samme, som er gældende for tjenesteydelser (jf. pkt. 8.2).

9. ØKONOMISTYRING

9.1 Økonomi

9.1.1 Generelt

Regionens delegerings- og kompetenceregler fastsætter, hvilke økonomiske beslutninger der træffes af Regionsråd, Forretningsudvalg henholdsvis administrationen.

De generelle regler for anlægsbevillinger indgår i de årlige budgetbemærkninger i bind 2: Bevillingsregler, Budgetoversigt samt Investeringsoversigt med bemærkninger.

Den økonomiske styring af byggeopgaven omfatter økonomisk kontrol, rapportering, regnskabsafleggelse og revision. Styringen varetages på grundlag af det godkendte budget for byggeopgaven.

9.1.2 Aftaler om mer- og mindreydelser

Aftaler om mer- og mindreydelser kan kun træffes inden for de rammer, som bevillingen og entrepris kontrakten giver mulighed for. I modsat fald må beslutning tages på det relevante niveau.

9.1.3 Byggeregnskab

Der aflægges et byggeregnskab efter arbejdets aflevering. Byggeregnskabet skal forelægges for revisionen – afhængigt af projektets størrelse.

9.1.4 Prisregulering

Regionens budgetter for bygge- og anlægsopgaver udarbejdes ud fra et forventet byggeomkostningsindeks medio det pågældende budgetår.

Ved tilbudsindhentning af bygge- og anlægsopgaver afgives priserne normalt i henhold til retningslinjerne i "Cirkulære om pris og tid på bygge- og anlægsarbejder mv." Dette betyder normalt, at tyngdepunktet for de afgivne priser er 6 måneder længere fremme end licitationstidspunktet. Når licitationsresultater og anlægsbudgetter skal sammenlignes, skal der tages hensyn til de således forskellige prisniveauer.

9.1.5 Sikkerhedsstillelse

Der stilles i almindelighed ikke sikkerhed for rådgivningsydelser.

Sikkerhedsstillelse for entrepris aftaler følger regler i AB 92/ABT 93.

Garantistillelse (totalt eller nedskrevet) på kr. 30.000 eller derunder stilles ikke/frigives.